

ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ: ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΘΕΣΗ / ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ:

ΤΗΛΕΦΩΝΟ:

E-MAIL:

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ:

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ, ΤΙΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ

ΣΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ:

Η ανάγκη εκσυγχρονισμού του θεσμικού πλαισίου που διέπει τους συνεταιρισμούς επέρχεται από τη μεταβολή των συνθηκών του περιβάλλοντος που καλούνται να δραστηριοποιηθούν σήμερα οι ελληνικοί αγροτικοί συνεταιρισμοί. Οι συνεταιρισμοί λειτουργούν πλέον σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον και υποχρεούνται να είναι ανταγωνιστικοί και αποδοτικοί. Με το παρόν σχέδιο νόμου, διευρύνονται οι δυνατότητες εταιρικής και επιχειρηματικής δράσης των συνεταιρισμών είτε με τη μορφή αυτοτελών συλλογικών οργανώσεων είτε μέσω αγροτικών εταιρικών συμπράξεων, διαθέτοντας οικονομική ευρωστία και παρουσία στις αγορές. Οι Ομάδες Παραγωγών αποκτούν αυτοτελή νομική προσωπικότητα, έχοντας τη δυνατότητα μέσω επιχειρησιακών και καλλιεργητικών προγραμμάτων, να φέρουν πόρους στις περιφερειακές ενότητες που θα συσταθούν. Προβλέπεται επίσης, η οργάνωση θεσμών και μηχανισμών της αγοράς, όπως τα Δημοπρατήρια Αγροτικών Προϊόντων, η Συμβολαιακή Γεωργία, οι Αγροτοδιατροφικές Περιφερειακές Συμπράξεις, που θα συμβάλλουν στην παρέμβαση στην αγορά αγροτικών προϊόντων για την επίτευξη της σταθερότητας των τιμών και την προνομακική στήριξη του αγροτικού εισοδήματος. Η εποπτεία του κράτους ενισχύεται με την αξιοποίηση του Μητρώου των συλλογικών οργανώσεων, το οποίο θα αποτελεί σύνθετο εργαλείο καταγραφής και αξιολόγησης αυτών.

A: ΚΥΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗ ΡΥΘΜΙΣΗ

1. ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ

1.1. ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΑΛΛΑΓΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

Πέραν της πραγματικότητας που δημιουργεί η παγκοσμιοποιημένη αγορά, η ανάγκη εκσυγχρονισμού του θεσμικού πλαισίου που διέπει τους συνεταιρισμούς επέρχεται και από την απαξίωση του συνεταιριστικού θεσμού τα τελευταία χρόνια. Ο μεγάλος κλονισμός της οικονομικής υπόστασής τους λόγω της σάρευσης υπέρογκων χρεών εκτόπισε τους συνεταιρισμούς από τις αγορές και οι αγρότες-μέλη τους εμφανίζονται ως ανοργάνωτοι αγρότες παραγωγοί. Οι συνεταιρισμοί αντιμετωπίστηκαν συχνά ως προέκταση του Κράτους ή ως φορείς εξυπηρέτησης πολιτικών σκοπιμοτήτων και μέσα χειραγώγησης των μελών τους, επιβραδύνοντας την ουσιαστική ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας. Σύμφωνα με στοιχεία του Υπ.Α.Α.& Τ., σήμερα στη χώρα μας υπάρχουν 6.200 πρωτοβάθμιοι αγροτικοί συνεταιρισμοί, 130 περίπου δευτεροβάθμιοι και 10 τριτοβάθμιοι. Οι περισσότεροι υφιστάμενοι πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί είναι ανενεργοί, δηλαδή δεν εμφανίζουν κύκλο εργασιών, και θεωρούνται συνεταιρισμοί-σφραγίδες.

Οι Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών μέσω των υπηρεσιών που προσφέρουν και εγκαταστάσεων που διαθέτουν, εκτελούν δραστηριότητες πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών οι οποίοι δεν αδρανοποιούνται λειτουργικά μεν δραστηριοποιούνται θεσμικά δε (αντιπροσωπεύονται στις Ενώσεις, ψηφίζουν).

Ο υφιστάμενος ν.2810/2000 για τις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις, ενώ παρείχε σημαντική αυτονομία στη λειτουργία των συνεταιρισμών, δεν κατάφερε να αντιμετωπίσει το φαινόμενο των αδρανών και υπερχρεωμένων συνεταιρισμών καθώς η κρατική εποπτεία και προστασία των συνεταιρισμών δεν πραγματοποιείται ουσιαστικά. Επίσης, το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο δεν επιμελήθηκε της διασύνδεσης της συνεταιριστικής ιδέας με τις νέες συνθήκες της παγκοσμιοποιημένης αγοράς.

1.2. ΣΤΟΧΟΙ

Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου έχει στόχο την ανατροπή της απαξιωμένης κατάστασης του συνεταιριστικού θεσμού. Έχει επίσης στόχο, να επαναφέρει τη δυνατότητα στους αποστασιοποιημένους αγρότες παραγωγούς που αναγνωρίζουν τη σημασία της συνεταιριστικής δράσης να λειτουργήσουν συλλογικά συστήνοντας αυτοτελείς πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς ή αγροτικές εταιρικές συμπράξεις για να

διευρύνουν τις δραστηριότητές τους προς όφελος της ελληνικής γεωργίας και της αγροτικής ανάπτυξης του τόπου.

Η εικόνα που παρουσιάζει σήμερα το συνεταιριστικό κίνημα με τους 6.200 πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς και μόνο τους 970 να εμφανίζουν κάποιο κύκλο εργασιών, δεν είναι αντάξια της συνεταιριστικής ιδέας στα 100 χρόνια θεσμοθετημένης παρουσίας της στη χώρα. Υπάρχει υποχρέωση να κρατηθεί ανοιχτός ο ορίζοντας της αγροτικής επιχειρηματικότητας καθώς παίρνει τη μορφή της συλλογικής οργάνωσης των παραγωγών. Η ανάπτυξη των συλλογικών αγροτικών οργανώσεων αποτελεί σήμερα κρίσιμο παράγοντα για τη μεταρρύθμιση του αγροτικού τομέα και την αξιοποίηση του καιρίου συγκριτικού πλεονεκτήματος της ελληνικής γεωργίας σε προϊόντα ποιότητας και ιδιαιτερότητας.

1.3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΝΤΑΙ

Με την εφαρμογή του προτεινόμενου σχεδίου νόμου, οι αγρότες παραγωγοί, μέσω των εύρωστων συλλογικών οργανώσεων που θα σχηματίσουν, θα έχουν πρόσβαση στις αγορές αγροτικών προϊόντων με ανταγωνιστικά, ποιοτικά προϊόντα. Με τη Συμβολαιακή Γεωργία κατοχυρώνεται η διάθεση των προϊόντων των αγροτών, στηρίζεται το αγροτικό εισόδημα και επιτυγχάνονται σταθερές τιμές..

Με τα Δημοπρατήρια δημιουργείται επίσης ένας μηχανισμός της αγοράς ώστε να επωφεληθεί ο καταναλωτής από τη μείωση των τιμών που θα προκύψει.

Με τις αγροτοδιατροφικές συμπράξεις συνδέεται η αγροτική παραγωγή με τα εμπορικά-βιομηχανικά επιμελητήρια, την αυτοδιοίκηση, τις αλυσίδες διανομής, εκπαιδευτικούς-ερευνητικούς φορείς και τα τοπικά, ποιοτικά αγροτικά προϊόντα προωθούνται στην εγχώρια και διεθνή αγορά με όλα τα οφέλη για την περιφερειακή ανάπτυξη των εμπλεκόμενων περιοχών.

2. ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ

2.1. Για την αντιμετώπιση των προαναφερόμενων προβλημάτων στη συγκρότηση και λειτουργία των Αγροτικών Συνεταιρισμών δεν υπήρξε κάποια άλλη προσπάθεια, πέραν της εφαρμογής του ν.2810/2000, που όμως δεν κατάφερε να αντιμετωπίσει το πρόβλημα των αδρανών και υπερχρεωμένων συνεταιρισμών και αδράνησε η εποπτεία και η προστασία του συνεταιριστικού κινήματος.

2.2. ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Για την πλήρη εφαρμογή του προτεινόμενου σχεδίου νόμου θα πρέπει να εκδοθεί σειρά κανονιστικών πράξεων για τα παρακάτω θέματα:

1. Μορφή, περιεχόμενο, διαδικασία καταγραφής, πρώτη εγγραφή, τήρηση του Μητρώου Συλλογικών Αγροτικών Οργανώσεων (Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, Ομάδες Παραγωγών, Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις) και Διεπαγγελματικών Οργανώσεων.
2. Εποπτική Αρχή Συλλογικών Αγροτικών Οργανώσεων.
3. Συγκρότηση Συμβουλίου Εποπτείας Συλλογικών Αγροτικών Οργανώσεων.
4. Κανονισμός λειτουργίας του εντεκαμελούς Συμβουλίου της Εποπτείας των Συλλογικών Αγροτικών Οργανώσεων.
5. Ίδρυση, αρχική σύνθεση του μετοχικού κεφαλαίου, διατάξεις του καταστατικού, άσκηση εποπτείας των Δημοπρατηρίων.
6. Κίνητρα για τη συγχώνευση, ανάπτυξη, μετατροπή των Συλλογικών Αγροτικών Οργανώσεων που έχουν εγγραφεί στο Μητρώο.
7. Λεπτομέρειες για την άσκηση του ελέγχου.
8. Κωδικοποίηση, αναρίθμηση των διατάξεων του ν.2810/2000, όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν.

3. ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ

3.1 Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου εδράζεται στο άρθρο 12 του Συντάγματος.

4. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ

4.1. Τα υπουργεία που είναι συναρμόδια με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για το σχεδιασμό και την προώθηση του προτεινόμενου σχεδίου νόμου, όπως και διαλαμβάνονται σε αυτό, είναι τα ακόλουθα:

1. Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.
2. Οικονομικών.
3. Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας.
4. Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.
5. Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
6. Θαλασσιών Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας.

4.2. Κατά το στάδιο προετοιμασίας του προτεινόμενου σχεδίου νόμου υπήρξε συνεργασία μεταξύ της Διεύθυνσης Αγροτικού Συνεργατισμού και Ομαδικών Δραστηριοτήτων και τη Διεύθυνση Νομοπαρασκευαστικού Έργου και Νομικών Υποθέσεων.

5. ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

5.1. Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου ετέθη σε δημόσια διαβούλευση στο δικτυακό τόπο διαβουλεύσεων της Ανοικτής Διακυβέρνησης (<http://www.opengov.gr/ypraat>) από τις 8 Απριλίου 2011 έως και τις 20 Απριλίου 2011. Στο διάστημα αυτό πραγματοποιήθηκαν 47 σχόλια από διάφορους κοινωνικούς εταίρους, όπως αγρότες, μέλη και προέδρους αγροτικών συνεταιρισμών.

Τα περισσότερα σχόλια που εμφανίστηκαν αφορούσαν την ανασυγκρότηση των Αγροτικών Συνεταιρισμών, τη συμμετοχή στα όργανα διοίκησης των Αγροτικών Συνεταιρισμών και της ΠΑΣΕΓΕΣ, τα κριτήρια για τους διοικούντες, την προσκομιζόμενη ποσότητα στους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς, το μετοχικό κεφάλαιο, το εταιρικό πρότυπο των Αγροτικών Εταιρικών Συμπράξεων, Δημοπρατήρια ανά Περιφέρεια, χρηματοδότηση Αγροτικών Συνδικαλιστικών Οργανώσεων.

ΕΚΘΕΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

Στο σχέδιο νόμου με τίτλο: «Θεσμικό πλαίσιο για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς, τις συλλογικές οργανώσεις και την επιχειρηματικότητα του αγροτικού κόσμου – Οργάνωση της εποπτείας του Κράτους»

A. Διάρκεια διαβούλευσης

Το προτεινόμενο σχέδιο νόμο τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση μέσω του ιστότοπου open government στο χρονικό διάστημα από 2 έως και 14 Απριλίου 2011.

B. Γενικά σχόλια επί της διαβούλευσης

Υπήρξαν 47 δημόσιες παρεμβάσεις.

Στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης θα πρέπει να συνυπολογισθεί και η δημόσια παρέμβαση της ΠΑΣΕΓΕΣ δια του δικού της ιστοτόπου, όπου αναρτήθηκε και γνωμοδότηση του έγκριτου συνταγματολόγου και καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών Νίκου Αλιβιζάτου.

Τα καίρια σημεία της σχετικής διαβούλευσης αφορούν:

A) Στο αρχικό άρθρο 3, το οποίο μετά τις παρατηρήσεις της ΚΕΝΕ ενσωματώθηκε στο άρθρο 16 παρ. 2 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου σχετικά με τις βασικές αρχές λειτουργίας και αξιολόγησης των αγροτικών συνεταιρισμών.

Διατυπώθηκαν σκέψεις για το περιεχόμενο και τα συνταγματικά όρια της κρατικής εποπτείας επί των αγροτικών συνεταιρισμών, ιδίως σε σχέση με την καταστατική αυτορρύθμιση και ελευθερία τους.

B) Στο αρχικό άρθρο 7 και ήδη άρθρο 20 του προτεινόμενου νομοσχεδίου σχετικά με την μετατροπή των Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών σε αγροτικούς συνεταιρισμούς ή σε Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις.

Διατυπώθηκαν διαφωνίες σχετικά με την κατάργηση των βαθμών των συνεταιριστικών οργανώσεων, ενώ τέθηκε και ζήτημα συνταγματικότητας του σχετικού εγχειρήματος.

Γ) Στο άρθρο 7 παραγρ. 7 του προτεινόμενου νομοσχεδίου σχετικά με τον τρόπο εκλογής της διοίκησης της ΠΑΣΕΓΕΣ.

Διατυπώθηκαν αντιρρήσεις αναφορικά με την αλλαγή του συστήματος εκλογής της διοίκησης της ΠΑΣΕΓΕΣ, όχι πλέον από εκπροσώπους, αλλά από συνέδριο αντιπροσώπων που εκλέγονται με άμεση ψηφοφορία αποκλειστικά από φυσικά πρόσωπα.

Δ) Στο νομικό καθεστώς αναγνώρισης και λειτουργίας των Ομάδων Παραγωγών (άρθρο 5 του προτεινόμενου νομοσχεδίου).

Διατυπώθηκαν σκέψεις και προτάσεις σχετικά με την εδαφική έκταση των ομάδων παραγωγών, καθώς και για τη σχέση των ομάδων με το συνεταιριστικό κίνημα.

Γ. Ειδικά σχόλια επί της διαβούλευσης

Η σχετική δημόσια διαβούλευση κατέδειξε την ανάγκη ρυθμιστικής παρέμβασης στο πεδίο του συνεταιριστικού κινήματος και ιδίως στον εκσυγχρονισμό της κρατικής εποπτείας.

Οι δημόσιες παρεμβάσεις οδήγησαν σε περαιτέρω επεξεργασία των διατάξεων του προτεινόμενου νομοσχεδίου, ώστε να αξιοποιηθεί ο δημόσιος διάλογος.